

Protokół

z dziewiątego posiedzenia Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w dniu 12 czerwca 2019 r.

W dniu 12 czerwca 2019 roku w gmachu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się dziewiąte posiedzenie Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Zgodnie z zarządzeniem nr 59 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2015r. w sprawie powołania Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, zmienionym zarządzeniem nr 21 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 lipca 2018 r., w posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele jednostki centralnej KSOW i jednostek regionalnych KSOW, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Finansów, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Krajowej Rady Izb Rolniczych, Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dolina Raby”, Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie. Lista obecności uczestników posiedzenia stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Ad 1. Pan Ryszard Zarudzki – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) Przewodniczący Grupy Roboczej ds. KSOW – otworzył dziewiąte posiedzenie Grupy Roboczej ds. KSOW i powitał uczestników posiedzenia.

W słowie wstępnym do uczestników **wiceminister Ryszard Zarudzki** poinformował o zamieszczeniu na stronie internetowej ministerstwa projektu „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” do konsultacji publicznych, zaprosił do zapoznania się z projektem strategii oraz poinformował, że uwagi, wnioski i opinie można składać do 2 lipca 2019 roku. Pan Minister poinformował, że strategia jest pracą zbiorową i jest wynikiem dwóch lat współpracy różnych zespołów oraz szeregu konsultacji. W dalszej części wystąpienia przedstawił cel główny strategii, którym jest wzrost dochodów mieszkańców obszarów wiejskich przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym polskiej wsi oraz cele szczegółowe strategii, którymi są: zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska oraz rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. Pan Minister dodał, że obszarami wpływającymi na osiągnięcie celów strategii są sprawne zarządzanie rozwojem, stabilne finansowanie rozwoju oraz trwała zdolność kreacji i uczenia się. Wiceminister Ryszard Zarudzki poinformował również, że strategia jest pomysłem na rozwój do roku 2030 i będzie wykorzystana do przygotowania nowego programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2021-2027. Dodał również, że raport z konsultacji będzie opracowany do trzeciego sierpnia br. oraz poprosił o włączenie się członków Grupy Roboczej ds. KSOW do konsultacji strategii. Poinformował również, iż operacje realizowane w ramach KSOW są dobrym instrumentem do wspierania realizacji celów i zadań określonych w strategii. Na zakończenie swojej wypowiedzi Pan Minister przedstawił Panią Monikę Grażka Dyrektora Biura Pomocy Technicznej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, oraz Pana Krzysztofa Janiaka Zastępcę Dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Dyrektora

Jednostki Centralnej KSOW Pana Pawła Krzeczunowicza oraz Pana Ryszarda Koguta Zastępcę Dyrektora Biura Pomocy Technicznej, którzy uczestniczyli w obradach Grupy Roboczej.

Dalszej części posiedzenia Grupy Roboczej ds. KSOW przewodniczył Zastępca Dyrektora Biura Pomocy Technicznej **Pan Ryszard Kogut**, który poprowadził spotkanie w zastępstwie za Pana Ryszarda Zarudzkiego, Wiceministra Rolnictwa.

Pan Dyrektor Kogut przedstawił porządek obrad a następnie zarządził głosowanie za przyjęciem porządku obrad, który został przyjęty przez aklamację.

Spotkanie przebiegało według następującego porządku:

1. Otwarcie posiedzenia. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad oraz przyjęcie protokołu z ósmego posiedzenia Grupy Roboczej ds. KSOW z dnia 4 grudnia 2018 r.

2. Sprawozdanie roczne z realizacji Planu działania KSOW na lata 2014 - 2020 za rok 2018 – *Krzysztof Kwiatkowski, JC KSOW, CDR Oddział w Warszawie.*

Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie projektu sprawozdania rocznego z realizacji Planu działania KSOW na lata 2014 - 2020 za rok 2018.

3. Podjęcie uchwał:

- w sprawie odwołania grupy tematycznej do spraw współpracy i komunikacji w ramach KSOW;
- w sprawie zmiany uchwał nr 4 i 6 Grupy Roboczej ds. KSOW.

4. Prezentacja zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 - 2019 – *Krzysztof Kwiatkowski, JC KSOW, CDR Oddział w Warszawie*

- *Opinie grup tematycznych na temat zmiany Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 - 2019 w zakresie ich kompetencji:*

w zastępstwie Przewodniczącego Grupy Tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich - Paweł Krzeczunowicz Dyrektor, JC KSOW, CDR Oddział w Warszawie;

w zastępstwie Przewodniczącego GTL - Paweł Krzeczunowicz Dyrektor, JC KSOW, CDR Oddział w Warszawie

Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019.

5. Wnioski płynące z konkursu dla partnerów KSOW nr 3/2019 (etap oceny wniosków o wybór operacji i ich wyboru) oraz istotne sugestie płynące z tych wniosków dla kolejnego konkursu dla partnerów KSOW – *dyskusja JR KSOW, WODR, JC KSOW, MRiRW.*

6. Procedura zgłaszania uczestników do udziału w wydarzeniach ESROW, zasady finansowania i rozliczania kosztów oraz sprawozdawczość z wydarzeń – *Paweł Krzeczunowicz dyrektor, JC KSOW CDR Oddział w Warszawie.*

7. Prezentacja informacji z XI posiedzenia Grupy Sterującej ds. Europejskich Sieci Obszarów Wiejskich – *Ryszard Kogut zastępca dyrektora, IZ BPT MRiRW.*

8. Prezentacja projektu formularza samooceny KSOW oraz dyskusja – *Ryszard Kogut zastępca dyrektora, IZ BPT MRiRW i pozostali uczestnicy posiedzenia.*
9. Dyskusja dot. propozycji tematów operacji własnych do realizacji w kolejnych latach uwzględniając istotne potrzeby obszarów wiejskich – *uczestnicy posiedzenia.*
10. Wolne wnioski, sprawy różne. Podsumowanie i zakończenie posiedzenia.

Po przyjęciu porządku obrad Pan Ryszard Kogut poprosił członków Grupy Roboczej ds. KSOW o przyjęcie w drodze głosowania protokołu z poprzedniego posiedzenia w dniu 4 grudnia 2018 r., który był opiniowany w terminie i z zachowaniem trybu przewidzianego w regulaminie Grupy Roboczej ds. KSOW. Protokół został przyjęty przez aklamację.

Ad 2. Zgodnie z porządkiem obrad **Pan Krzysztof Kwiatkowski** z Jednostki Centralnej KSOW, przedstawił Sprawozdanie roczne z realizacji Planu Działania KSOW na lata 2014 - 2020 za rok 2018 (stan na 31.12.2018). Sprawozdanie zawierało informację na temat przebiegu realizacji działań KSOW w ujęciu finansowym i ilościowym, wykorzystanie środków w ramach Schematu II Pomocy Technicznej w danym roku oraz narastająco od początku Programu, tj. od roku 2015. Na 31 grudnia 2018 roku wydatkowano ponad 130 mln zł, co stanowi 30,64% limitu na Schemat II. Zakładając równy podział wydatkowania przez cały okres programowania, czyli przez 8 lat, wykorzystanie środków powinno oscylować w okolicach 44%. W przypadku jednostek regionalnych KSOW, wykorzystanie waha się od niewiele ponad 29%, do ponad 60% w przypadku lubuskiej jednostki regionalnej, a średni poziom wykorzystania wśród samorządów wynosi 40%, więc jest zbliżony do tego teoretycznego poziomu wynikającego z 3,5 letniego okresu wdrażania. W przypadku Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego, średnie wykorzystanie limitu wynosi 23%, przy czym rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 lutego 2019, zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia wysokości limitu środków dostępnych w ramach schematów pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, zwiększyło limity dostępnych środków dla WODR-ów o ponad 280 tys. zł dla każdego WODR-u. Najniższe wykorzystanie jest w przypadku CDR-u, jest na poziomie 8,5%, ale wynika to ze zmiany „ustawy ROW”, w ramach której przekazano Jednostce Centralnej KSOW (JC KSOW) zadania wcześniej realizowane przez MRiRW związane z konkursami dla partnerów, w tym refundację partnerom poniesionych wydatków i tym samym zwiększenia tej jednostce limitu środków w wyniku zmiany ww. rozporządzenia. Następnie Pan Krzysztof Kwiatkowski przedstawił informacje dotyczące operacji własnych i operacji partnerów, zrealizowanych w ramach Planu Działania KSOW na lata 2014-2020. Do końca 2018 roku zrealizowano 1 364 operacje własne, na kwotę ponad 51 mln, w tym 460 operacji na 12,5 mln w ramach działania 8 Plan komunikacyjny. Partnerzy KSOW zrealizowali w tym czasie 963 operacje, na kwotę prawie 33 mln zł. Łącznie daje to 2 327 zrealizowanych operacji, za ponad 84 mln zł. W dalszej kolejności zaprezentowane zostały zrealizowane operacje w podziale na działania KSOW, działania podstawowe a działania dodatkowe; efekty realizacji działań Planu Działania w ujęciu ilościowym a także w zakresie szkoleń w ujęciu jakościowym; informacje o przeprowadzonych kontrolach w zakresie funkcjonowania KSOW oraz realizacji Planu Działania; efektów realizacji zadań z zakresu informowania o Programie – kroki podjęte w celu

zapewnienia upowszechnienia programu zgodnie z art. 66 ust. 1, lit. i rozporządzenia 1305/2013; sprawozdania z działalności grup roboczych i tematycznych w 2018 r.

Pan Dyrektor Kogut podsumowując wystąpienie Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego potwierdził, że po 3,5 rocznym okresie wdrażania alokacja jest na poziomie 30% a powinna wynosić około 40%, natomiast najważniejsza jest jakość realizowanych operacji, a nie sam fakt wydawania środków. Jednocześnie przypomniał, że szczegółowa informacja dotycząca wydatkowania środków przez poszczególnych beneficjentów pomocy technicznej była przedstawiana na spotkaniu, które odbyło się w Ministerstwie Rolnictwa i każdy z beneficjentów pomocy technicznej otrzyma w najbliższym czasie zaktualizowaną informację o alokacji środków z uwzględnieniem wyników konkursu nr 3/2019 wraz z rekomendacjami. Odnośnie działania nr 1 „Rozpowszechnianie informacji na temat monitoringu i oceny realizacji działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w perspektywie finansowej 2014-2020” faktycznie dotychczas nie zrealizowano żadnej operacji w tym działaniu, natomiast zadania wynikające z tego działania są realizowane w ramach wsparcia funkcjonowania sieci. Odnośnie działania nr 3 „Gromadzenie przykładów operacji realizujących poszczególne priorytety PROW” do jednostek wdrażających, tj ARiMR, KOWR oraz Urzędów Marszałkowskich pod koniec kwietnia zostało skierowane pismo, z uprzejmą prośbą o przekazywanie przykładów dobrych praktyk do Jednostki Centralnej KSOW. Do chwili obecnej nie od wszystkich jednostek CDR Oddział w Warszawie otrzymał przykłady dobrych praktyk. Obecnie jesteśmy na takim etapie wdrażania Programu PROW, że powinniśmy mieć takie operacje, żeby inni beneficjenci mogli czerpać dobre wzorce, jeśli chodzi o operacje na obszarach wiejskich. Pan Dyrektor Kogut ponowił prośbę do uczestników spotkania o bieżące przekazywanie przykładów dobrych praktyk do JC KSOW. Na portalu KSOW znajduje się zakładka, na której będą się pojawiać przykłady dobrych praktyki, tym bardziej, że Komisja Europejska zwróciła się z prośbą do IZ o przekazanie od trzech do pięciu przykładów dobrych praktyk.

Następnie **Dyrektor Kogut** zaprosił uczestników do dyskusji w sprawie sprawozdania rocznego z realizacji Planu Działania KSOW na lata 2014-2020 za rok 2018.

Pan Piotr Marzec przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego zwrócił się z pytaniem dotyczącym informacji w Sprawozdaniu odnośnie zmiany górnej granicy limitu środków na wsparcie funkcjonowania Samorządów Województw na poziomie 25%, w przypadku MRiRW- na poziomie 35%.

Pan Dyrektor Kogut odpowiadając na pytanie Pana Piotra Marca dotyczące wysokości limitów poinformował, że wynika to z ostatniej zmiany rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 lutego 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia wysokości limitów środków dostępnych w ramach schematów pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Jednocześnie Pan dyrektor Kogut poinformował, że intencją Ministerstwa jest podniesienie limitu na wsparcie funkcjonowania w przypadku samorządów województw do 35% i wkrótce zostaną podjęte prace aby do końca tego roku nowa zmiana rozporządzenia weszła w życie tak aby Urzędy Wojewódzkie mogły alokować więcej środków na wsparcie.

Pani Aneta Gajger z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego odnosząc się do wypowiedzi Pana Dyrektora Koguta zwróciła się z zapytaniem, dlaczego

dotychczas nie zwiększono limitu środków dla SW. Pan Dyrektor Kogut wyjaśnił, że ostatnia zmiana rozporządzenia wynikała przede wszystkim z przeniesienia zadań z Ministerstwa Rolnictwa do JC KSOW i dotyczyły oceny merytorycznej operacji oraz wypłaty środków na rzecz partnerów KSOW.

Następnie głos zabrał **Pan Paweł Ściański, Zastępca Dyrektora w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich, MRiRW**, który nawiązał do potrzeby gromadzenia i upowszechniania dobrych praktyk. Pan Dyrektor Ściański poinformował, że dobrych praktyk w ramach PROW 2014-2020 jest sporo, natomiast brakuje informacji zagregowanych. Zadanie związane z gromadzeniem i publikowaniem dobrych praktyk jest jednym z zadań KSOW-u, należy więc wzmocnić zadanie KSOW związane ze zbieraniem dobrych praktyk.

Pan Dyrektor Kogut podziękował i spytał uczestników czy są dalsze pytania. Głos zabrał **Pan Krzysztof Kwatera, przedstawiciel LGD „Dolina Raby”**, który powiedział, że jeżeli chodzi o udział w zdarzeniach Europejskiej Sieci na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (ENRD) to mamy dobre doświadczenie współpracy z JC KSOW, w zakresie wsparcia organizacyjno - finansowego i to należy kontynuować. Dodał, że ENRD organizuje bardzo dużo tych zdarzeń i dobrze byłoby gdyby z Polski zawsze ktoś uczestniczył jedna, dwie osoby. zaproponował żeby utworzyć listę osób chętnych do udziału w takich zdarzeniach. Dodał, że szkoda by było, gdyby podczas zdarzeń realizowanych przez europejską sieć nie było przedstawiciela z Polski.

Pan Dyrektor Kogut podziękował Panu Krzysztofowi Kwaterze za głos w dyskusji oraz poinformował, że w ramach trwającego posiedzenia Grupy Roboczej będzie moduł poświęcony koordynacji udziału Polski w wydarzeniach organizowanych przez europejską sieć, w szczególności w zakresie procedury udziału uczestników w wydarzeniach, kwestii finansowania i rozliczania kosztów uczestnictwa oraz sprawozdawczości z wydarzeń. Poinformował również, że w porządku obrad przewidziano prezentacje na ten temat, którą przedstawi **Pan Dyrektor Paweł Krzeczunowicz**. Następnie Pan Dyrektor Kogut zwrócił się do uczestników posiedzenia z zapytaniem czy są dalsze głosy w dyskusji w sprawie sprawozdania. W związku z brakiem dalszych głosów w dyskusji na temat ww. sprawozdania Pan Ryszard Kogut zarządził głosowanie nad Uchwałą nr 40 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 roku w sprawie rocznego sprawozdania z realizacji Planu Działania KSOW na lata 2014-2020 za rok 2018. W głosowaniu wzięło udział 28 osób spośród 42 uprawnionych do głosowania, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie. Uchwała stanowi załącznik nr 2 do protokołu.

Ad 3. Kolejnym punktem posiedzenia było podjęcie uchwały w sprawie odwołania grupy tematycznej do spraw współpracy i komunikacji w ramach KSOW oraz uchwały w sprawie zmiany uchwał nr 4 i 6 Grupy Roboczej ds. KSOW.

Pan Dyrektor Kogut nawiązując do uchwały w sprawie odwołania grupy tematycznej do spraw współpracy i komunikacji w ramach KSOW powiedział, że dyskusja dotycząca tej grupy tematycznej prowadzona była na spotkaniach w poprzednim roku i z uwagi na fakt, że zadania, które teoretycznie miałyby realizować ta grupa tematyczna, są realizowane w ramach grupy roboczej ds. KSOW, między innymi dyskusja na temat planu strategii komunikacyjnej

oraz biorąc pod uwagę fakt, że do dnia dzisiejszego taka grupa tematyczna się nie ukształtowała nie ma potrzeby, żeby ta grupa w ogóle funkcjonowała. W związku z tym jest propozycja, żeby zrezygnowali z tej grupy. Następnie zwrócił się do uczestników z zapytaniem czy mają uwagi lub wnioski dotyczące odwołania tej grupy tematycznej, wobec ich braku, zarządził głosowanie niniejszej uchwały. W wyniku głosowania przyjęto Uchwałę nr 41 Grupy Roboczej ds. KSOW z dnia 12 czerwca 2019 w sprawie odwołania grupy tematycznej do spraw współpracy i komunikacji w ramach KSOW. W głosowaniu wzięło udział 28 osób spośród 42 uprawnionych do głosowania, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie. Uchwała stanowi załącznik nr 3 do protokołu.

W dalszej części posiedzenia, zgodnie z porządkiem obrad **Pan Dyrektor Kogut** przedstawił do procedowania Uchwałę nr 42 w sprawie zmiany uchwał nr 4 i 6 Grupy Roboczej ds. KSOW. Odnosząc się do uchwały nr 42 powiedział, że proponowane zmiany usprawnią proces, jeśli chodzi o konsultowanie, czy zatwierdzanie operacji, które są wybierane w ramach konkursu dla partnerów KSOW, ponieważ zgodnie z uchwałą nr 4, która dotyczy Grupy Tematycznej Leader i uchwałą nr 6, która dotyczy Grupy Tematycznej ds. Innowacji w Rolnictwie, dwuletni plan operacyjny, jego zmiany są konsultowane przez te dwie grupy tematyczne. Jednakże biorąc pod uwagę fakt, że w przypadku operacji partnerskich, operacje są wybierane w ramach konkursu, tak naprawdę to zadanie sprowadza się do funkcji czysto formalnej. Dlatego też proponujemy, żeby uprościć i skrócić ten proces wyłączyć z zadań tych dwóch grup tematycznych, obowiązek konsultowania zmiany dwuletniego planu operacyjnego, w przypadku, gdy ta zmiana dotyczy operacji partnerów KSOW, wybieranych w ramach konkursu. Następnie zwrócił się do uczestników z zapytaniem czy mają uwagi lub wnioski dotyczące procedowanej uchwały, wobec braku głosów w dyskusji, zarządził głosowanie niniejszej uchwały.

W głosowaniu wzięło udział 28 osób spośród 42 uprawnionych do głosowania, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie. Uchwała stanowi załącznik nr 4 do protokołu.

Ad 4. Zmiany dwuletniego Planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019 w zakresie propozycji nowych operacji wybranych w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów KSOW.

Przed przekazaniem głosu Panu Kwiatkowskiemu **Pan Ryszard Kogut** poinformował, że w zmianie Planu operacyjnego, która została przesłana członkom Grupy Roboczej przed posiedzeniem nie zostały uwzględnione operacje partnerów KSOW, które zostały złożone do 8 ośrodków doradztwa rolniczego w ramach SIR. Jednak z uwagi na fakt, że zakończone zostało procedowanie dotyczące tych operacji i opublikowane zostały listy rankingowe w przeddzień posiedzenia Grupy roboczej, jest propozycja włączenia tych operacji do procedowanej uchwały. Następnie **Pan Kwiatkowski** przedstawił propozycje zmian w procedowanym na posiedzeniu Planie operacyjnym. Na początku wystąpienia przedstawił dane liczbowe dotyczące proponowanych do włączenia do planu operacyjnego operacji wybranych przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego w ramach SIR w województwach: kujawsko-pomorskim, lubelskim, mazowieckim, podkarpackim, pomorskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim. Poinformował również, że w związku z informacją

z Jednostki Regionalnej województwa warmińsko-mazurskiego, że w jednej z operacji pojawił się błąd dotyczący kwoty operacji wprowadzono korektę kwoty jednej z operacji.

W dalszej części wystąpienia **Pan Krzysztof Kwiatkowski** z Jednostki Centralnej KSOW przedstawił zmiany dwuletniego Planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019 w zakresie propozycji nowych operacji wybranych w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów KSOW podając dane liczbowe dotyczące limitu środków przeznaczonych na konkurs nr 3, liczby złożonych wniosków oraz łącznej kwoty złożonych wniosków a także liczbę i łączną kwotę operacji wybranych do realizacji, w podziale na jednostki wsparcia sieci tj. poziom regionalny oraz poziom centralny, działania, priorytety oraz formy realizacji operacji.

Pan Kwiatkowski podsumowując zmiany powiedział, że limit przeznaczony na operacje partnerskie został wykorzystany w 71%, przy czym jednostki regionalne KSOW wybrały 275 operacji, na kwotę ponad 10 mln zł, co średnio daje około 80% wykorzystania limitu na jednostki regionalne. W Wojewódzkich Ośrodkach Doradztwa Rolniczego wybrano w sumie 24 operacje na kwotę 1 300 000 zł, to jest około 60%, z tym że dwa ODR-y, czyli śląski i zachodniopomorski, nie wybrały żadnej operacji, ponieważ żaden z wniosków nie spełnił wymagań formalnych. Na poziomie centralnym w przypadku jednostki Centralnej do realizacji wybrano 35 operacji z 86 złożonych wniosków o wybór operacji, na kwotę 6,5 mln, co stanowi około 61% limitu dla jednostki centralnej. Natomiast w przypadku SIR-u, wybrano 6 operacji na kwotę 870 tys. zł, co stanowi 95% limitu środków na tą jednostkę. W dalszej części wypowiedzi Pan Kwiatkowski poinformował, że zdecydowanie największym zainteresowaniem wśród partnerów cieszyło się działanie szóste, czyli ułatwianie wymiany wiedzy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich, gdzie złożono 226 wniosków. Działanie trzynaste - promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, 96 wniosków i jedenaste - aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw służących wyłączeniu społecznemu w szczególności osób starszych młodzieży i niepełnosprawnych 92 wnioski. W przypadku tych trzech działań, kwoty złożonych wniosków o przyznanie pomocy, przekroczyły o ponad 100% limit środków na te działania. Z drugiej strony w działaniu trzecim, czyli zbieranie przykładów projektów, złożono tylko 6 wniosków z tego 5 zakwalifikowano do realizacji i to jest tylko około 7% limitu przewidzianego, na to działanie. Jeżeli chodzi o operacje przyjęte do realizacji to również najwięcej operacji przyjęto do realizacji w działaniu szóstym tj. 122 wnioski na kwotę ponad 8 milionów złotych, co stanowi około 44% kwoty wszystkich działań, które zostały przyjęte do realizacji. W następnej kolejności jest działanie 13, czyli promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, około 13% kwoty wszystkich działań. I następnie działanie piąte, czyli poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania współpracy. Następnie dodał, że jest problem z działaniem trzecim, gdzie jest tylko 5 operacji i to na bardzo niską kwotę, czyli na 106 tys. zł.

Pan Kwiatkowski przedstawiając informacje dotyczące operacji partnerskich w podziale na priorytety poinformował, że są dwa dominujące priorytety, czyli priorytet pierwszy – wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie oraz priorytet szósty - wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich. Koszty operacji, które mają być realizowane w tych priorytetach, to ponad 70% kosztów wszystkich operacji wybranych do realizacji.

Po wysłuchaniu prezentacji Pana Kwiatkowskiego **Pan Ryszard Kogut** poprosił o zabranie głosu Pana Pawła Krzeczunowicza, który w imieniu Pana Dyrektora Henryka Skórnickiego i Pana Witolda Magrysia, przedstawił opinię Grupy Tematycznej odpowiednio ds. Innowacji w Rolnictwie i Grupy Tematycznej ds. Podejścia Leader do proponowanych zmian w Planie operacyjnym. Pan Krzeczunowicz poinformował, że grupy tematyczne pozytywnie zaopiniowały proponowane zmiany.

Następnie zabrał głos **Pan Dyrektor Kogut**, który otworzył dyskusję, dotyczącą zmiany w dwuletnim Planie operacyjnym oraz podsumował proponowane zmiany. Podsumowując proponowane zmiany poinformował, że zmiana dotyczyła uwzględnienia w dwuletnim planie operacyjnym operacji partnerskich, powiedział, że limit na cały konkurs wynosił 26,7 mln zł. Operacje złożono na kwotę 41 mln zł, natomiast wybrano operacje na kwotę ok. 19 mln zł, czyli 71% limitu. Następnie zarządził głosowanie nad uchwałą nr 43 w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego planu operacyjnego KSOW na lata 2018 - 2019 w zakresie propozycji nowych operacji wybranych w ramach konkursu numer 3/2019 dla partnerów KSOW.

W głosowaniu wzięło udział 28 osób spośród 42 uprawnionych do głosowania, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie. Uchwała nr 43 stanowi załącznik nr 5 do protokołu.

W dalszej części posiedzenia **Pan Krzysztof Kwaterna** nawiązując do potrzeby zbierania dobrych praktyk zapytał czy możliwe by było zbieranie dobrych praktyk w ujęciu tematycznym, wtedy łatwiej by było je odszukać i korzystać z przykładów dobrych projektów. Z uwagi na sformalizowany proces dotyczący składania wniosków i rozliczania operacji w ramach konkursu dla partnerów KSOW wyraził gotowość udziału w projektach własnych realizowanych przez Jednostkę Centralną KSOW poprzez udział w opracowaniach merytorycznych operacji.

Pan Dyrektor Kogut podziękował Panu Kwaterze i poinformował, że jeśli chodzi o działanie trzecie to środki będą alokowane bardziej w ramach operacji własnych niż na operacje partnerskie bo tu jest większa możliwość horyzontalnego spojrzenia na te działania realizujące zarówno priorytety PROW, jak również inne operacje wspierające rozwój obszarów wiejskich, także jak najbardziej tutaj zarówno Jednostka Centralna KSOW, jak i również jednostki regionalne, mogą realizować operacje własne w ramach działania trzeciego, oczywiście mogą do realizacji tego działania zaprosić również partnerów, którzy mają ciekawe pomysły. Następnie z uwagi na fakt, że nie było dalszych pytań czy sugestii, jeśli chodzi o tę część obrad zaprosił uczestników na przerwę.

Ad 5. Pan Dyrektor Kogut otwierając sesję popołudniową poinformował, że wszystkie uchwały, które były zaplanowane na dzisiejsze posiedzenie, zostały przyjęte oraz otworzył dyskusję dotyczącą wniosków płynących z ostatniego konkursu dla partnerów KSOW nr 3/2019. Następnie przedstawiając swoją refleksję dotyczącą ostatniego konkursu powiedział, że duża ilość wniosków partnerów KSOW została odrzucona i należałoby się zastanowić co jest tego przyczyną. Czy przyczyną jest to, że tak skomplikowana jest ta dokumentacja konkursowa, że partnerzy nie są w stanie sobie z tym poradzić. Druga kwestia, czy jest za mało szkoleń dla partnerów KSOW, żeby wyjaśnić, jak należałoby składać wnioski. No i trzecia

kwestia, to może brak wiedzy, jakie działania, czy też zadania mogą być finansowane z KSOW. Poinformował, że BPT czeka na propozycje uproszczeń oraz że prace nad uproszczeniami trwają również w BPT w bliskiej współpracy z agencją płatniczą, w zakresie kompleksowych uproszczeń w pomocy technicznej. Propozycje uproszczeń analizowane są pod kątem kryteriów akredytacyjnych, przepisów, które dotyczą EFFROW i tego, co można by było tu zmienić, jeśli chodzi o operacje partnerskie. Przypomniał, że wysłane zostały w sumie dwa maile, jeden dotyczący propozycji uproszczeń i uwag, jeśli chodzi o konkurs dla partnerów KSOW, z prośbą o przesłanie uwag do końca czerwca i kolejny mail z prośbą o zgłoszenie propozycji uproszczeń do pomocy technicznej. Następnie w związku z tym, że Jednostka Centralna KSOW miała największy budżet, jeśli chodzi o limit, poprosił Pana Dyrektora Krzeczunowicza, żeby rozpoczął tę dyskusję, jeśli chodzi o spostrzeżenia, wnioski wynikające z tego konkursu nr 3.

Pan Dyrektor Krzeczunowicz powiedział, że zapisy w planie działania są tak ogólne, że tworzy się iluzję partnerom, że wszystko jest możliwe i że na wszystko będzie finansowanie. Rodzi to również ryzyko różnej interpretacji zapisów planu działania pomiędzy jednostkami regionalnymi a JC KSOW. Zatem pierwszy wniosek jest taki, że konkurs byłby dla partnerów czytelniejszy oraz sprawniej przechodził by, gdyby opisy w planie działania ściśle wskazywały na co te środki powinny być wykorzystane. JC KSOW jest gotowa współpracować z instytucją zarządzającą w tym zakresie. Można się pokusić na wskazanie priorytetów tematycznych w danym konkursie czy regionie, ew. na podstawie rozmów na forum Grupy Roboczej – przykładami tematów mogłyby być biogospodarka czy smart village (istotne tematy dla europejskiej sieci), czy odnawialne źródła energii, ponieważ wiemy, że przyszła perspektywa ma być bardziej klimatyczna i bardziej zielona. Pozwoliło by to na strategiczne kierowanie środkami. Opisanie działań w planie działania na nowo jest dla JC KSOW kluczowe. Drugi wniosek dotyczy potrzeby ścisłego powiązania konkursu w podstawowe działanie KSOW, jakim jest sieciowanie. Obecnie jest wątpliwe, czy energia wkładana w konkurs służy sieciowaniu, a tylko jeżeli konkurs służy sieciowaniu nasze cele zostaną osiągnięte. Po trzecie, powinniśmy się zastanowić nad tym, na ile niektóre działania łatwiej i sprawniej będzie robić jako działania własne i czy limity na operacje partnerskie i operacje własne nie ustawić inaczej. To na pewno dotyczy działania trzeciego. Zapobiegnie to także sytuacji, że różne podmioty sieci KSOW do siebie nawzajem składają wnioski. Czy wysiłek, który idzie na sprawdzanie wniosków, jest absolutnie potrzebny? I ostatni punkt – ja wiem, że dla JC KSOW jest orędownikiem dla operacji, które trwają dłużej niż rok, a że dla jednostek regionalnych to jest niewykonalne. Konkurs KSOW nie musi jednak być jednakowy na poziomie regionalnym i na poziomie krajowym. Złożoność i wielkość operacji realizowane na poziomie regionalnym są zupełnie inne od tego, co jest wspierane na poziomie krajowym. Trzymanie się sztywno jednego harmonogramu jest niezasadne. Kończę refleksją na temat konkursu 3/2019: w porównaniu z ubiegłorocznym różni się znacząco nie tylko z powodu zwiększenia zakresu obowiązków JC KSOW, ale także ze względu na gorszą jakość wniosków.

Pan Dyrektor Kogut nawiązując do dokumentacji konkursowej na następny konkurs poinformował, że poza uwagami instytucji, które dokonują oceny wniosków, BPT chciałoby włączyć partnerów w proces zgłaszania uwag, propozycji zmian do dokumentacji konkursowej. Dodał również, że już wstępnie zostali wybrani partnerzy KSOW do konsultacji w tym zakresie. Kontynuując wypowiedź powiedział, że w odbiorze niektórych partnerów KSOW,

którzy przygotowali wnioski, odrzucenie wniosku na etapie oceny formalnej oznacza, że operacja mogłaby być realizowana gdyby nie błędy formalne. Następnie zaprosił uczestników do dyskusji.

Pani Magdalena Sobina z podkarpackiej Jednostki Regionalnej zwróciła uwagę na poziom skomplikowania wniosków KSOW i że problemem nie jest kwestia szkoleń czy konsultacji indywidualnych. Beneficjenci mieli możliwość bezpośrednich spotkań z osobami weryfikującymi wnioski, pomimo tego problemy i tak się pojawiały. Trudność sprawia także to, że nie wszystkie punkty wniosku podlegają uzupełnieniom, a partnerzy KSOW mają problem z częścią opisową, powiązaniem celu działania z priorytetem. Z tego tytułu niektóre wnioski zostały pozostawione bez rozpatrzenia, czy odrzucane z uwagi na to, że nie było możliwości uzupełnienia, a przecież w innych działaniach PROW wszystko, co jest we wniosku, czy w załącznikach, podlega uzupełnieniom. Podkreśliła także fakt bardzo krótkiego okresu na realizację operacji. Zmiana tych zapisów mogłaby usprawnić konkurs oraz zwiększyć ilość projektów wybranych do dofinansowania. Zaznaczyła także, że partnerzy KSOW, którymi są niejednokrotnie stowarzyszenia czy nawet osoby fizyczne, nie mają doświadczenia administracyjnego i również z tego względu wskazane byłoby wprowadzenie możliwości drugich uzupełnień. Pomocne byłoby również zniesienie rozdzielenia na część formalną i merytoryczną. Poruszyła także kwestię racjonalności wskazywanych kosztów i potrzebę uproszczenia procedury badania oraz zatrudnienie osób do pracy w komisji nad oceną wniosków.

Pan Ryszard Kogut odniósł się do przedstawionych wniosków, w tym omówił kwestie związane z wezwaniem do uzupełnienia, istotnej modyfikacji operacji oraz poprosił o zabranie głosu Pana Igora Kamińskiego z BPT MRiRW.

Pan Igor Kamiński z BPT MRiRW zaznaczył, że przepis w ustawie ROW nie jest formułowany tak jednoznacznie, że można wzywać do uzupełnień jednokrotnie. Jednak jest to przepis wzięty bezpośrednio z KPA, zaś tam jest jednokrotne wezwanie, a więc, gdy nie zostało przesłane uzupełnienie to pozostawia się wniosek bez rozpatrzenia.

Pani Aneta Gajger z pomorskiej Jednostki Regionalnej zaznaczyła, że kwestia dwóch uzupełnień podnoszona była wielokrotnie przez praktyków na spotkaniu Grupy Roboczej ds. KSOW z prośbą o zmianę i nie zgodziła się ze stwierdzeniem, że jest to postępowanie w trybie KPA. Stwierdziła również, że zapis w ustawie ROW nie określa wprost liczby uzupełnień, natomiast wprowadzając zapisy w Regulaminie konkursu nr 3/2019 uniemożliwiono drugie uzupełnienie. Wnioski, w ramach innych działań PROW są weryfikowane inaczej. Odniosła się także do prac komisji oceniającej operacje, wkładu własnego partnerów KSOW i kosztów kwalifikowalnych. Wskazała, że należy wprowadzić wiele uproszczeń w dokumentacji konkursowej oraz pewne działania przenieść na projekty własne. Natomiast przy jednorocznych budżetach samorządów problemem może stać się realizacja dwuletnich planów i podpisania umowy z partnerem na zrealizowanie operacji w przeciągu dwóch lat. Zwróciła się z prośbą o rozważenie uproszczenia procedur w KSOW, tak, by był bardziej przyjazny partnerom.

Pan Igor Kamiński dodał, że nie kwestionuje się zasadności wprowadzenia uproszczeń i możliwości dwukrotnych wezwań. Będzie to wymagało konsultacji z Departamentem

Prawnym MRiRW. Wprowadzenie zmian w przepisach dłużej trwa, zwłaszcza w ustawie. Przepisy stosowane są z KPA, bo ustawa w tym zakresie tam odsyła, a przepis jest w niej bezpośrednio zawarty.

Pani Monika Grażka, Dyrektor Biura Pomocy Technicznej MRiRW dodała, że należy wystąpić do Departamentu Prawnego MRiRW o interpretację, bo regulowane jest to na etapie regulaminu. Jeśli chodzi zaś o wspólną ocenę formalną i merytoryczną to tutaj nie ma większych przeciwwskazań.

Pani Anna Dybowska, przedstawicielka Jednostki Regionalnej KSOW województwa kujawsko – pomorskiego, potwierdziła zasadność połączenia oceny formalnej z merytoryczną w jednym etapie i wspomniała o trwającej już od kilku lat dyskusji na temat konkursu KSOW na temat jakości wniosków, przeprowadzania operacji i dokumentacji konkursowej. Dobrym rozwiązaniem mogą być indywidualne konsultacje wnioskodawców z pracownikami KSOW, które wprowadziła Jednostka Regionalna KSOW w woj. kujawsko-pomorskim - dwie godziny konsultacji wstępnie wypełnionego projektu, warunkiem było to, że beneficjent, musiał wypełnić określone pola we wniosku, by była podstawa do dyskusji. Wszystkie konsultowane wnioski zostały pozytywnie ocenione. Dostały finansowanie również te, które nie były konsultowane z różnych względów np. beneficjent na ostatnią minutę przygotował wniosek i miał trudności w umówieniu się na konsultacje. Z reguły jednak te projekty nie zostały wyłonione w konkursie, częściowo też dlatego, że nie były napisane w duchu PROW. Poddała również w wątpliwość, czy uzasadnione jest umożliwienie beneficjentom na zmianę treści wniosku i dwukrotnego uzupełnienia.

Pani Magdalena Doniec z Jednostki Regionalnej województwa małopolskiego, przychyłając się do wcześniejszych uwag tutaj zgłoszonych, zwróciła uwagę dodatkowo na jakość projektów składanych w ramach konkursu, gdyż część z nich nie jest składana dla szczytnego celu zrobienia czegoś dobrego dla rozwoju obszarów wiejskich - są to wnioski złożone w celach zarobkowych. Brakuje w ocenie, w kryteriach oceny, kryterium jakościowego i kryterium, które dokładnie pozwalałoby ocenić celowość danego wniosku i stwierdzeniu nie tylko tego, czy realizuje cele KSOW-u, ale czy jest sens jego realizowania. Podniosła również kwestię terminu konkursu - wiele wniosków z ciekawymi pomysłami nie zostaje składanych ze względu na niekorzystny okres realizacji – np. szkolenia dla rolników, czy dla osób prowadzących gospodarstwa agroturystyczne, muszą odbywać się w okresie zimowym - poza sezonem. Dobrym rozwiązaniem może być zatem ogłoszenie konkursu z końcem października, czy w listopadzie. Zwróciła również uwagę na fakt, że część beneficjentów zawyża koszty w wielu projektach oraz na problemy wielu organizacji, które nie startują w konkursie, bo nie mają płynności finansowej.

Pan Krzysztof Kwatera, przedstawiciel Stowarzyszenia LGD „Dolina Raby” odniósł się do kwestii ryczałtów i zwrócił uwagę na to, że ENRD traktuje je jako priorytet jeśli chodzi o uproszczenia. Podzielił się pomysłem, by w przypadku projektów KSOW, na zasadzie pewnego pilotażu i wdrażania nowych rozwiązań – wprowadzić ryczałty.

Magdalena Doniec poruszyła kwestię partnerstwa i dodatkowych partnerów i przytoczyła sytuację, gdy np. jako partnerzy występowali pracownicy głównego partnera składającego wniosek lub wniosek złożyła organizacja wraz z dodatkowymi partnerami, zaś

jedna osoba reprezentuje wszystkie trzy. Należy się zastanowić, czy jest to prawdziwe partnerstwo, czy sposób na uzyskanie dodatkowych punktów w konkursie.

Pani Beata Frydel z Jednostki Regionalnej województwa opolskiego zaproponowała powrót do formuły, jaka obowiązywała w poprzednim okresie programowania, by wspólnie wypracowywać rozwiązania podczas spotkań Jednostki Centralnej, IZ-ki i jednostek regionalnych. Warto organizować spotkania z osobami, które mają do czynienia z konkursem, bo na bieżąco rozpatrują wnioski, dokonują oceny. W dalszej części Pani Beata Frydel nawiązując do wypowiedzi Pana Pawła Krzeczunowicza dotyczącej możliwości realizacji niektórych działań poprzez operacje własne, zaproponowała rozważenie zmiany udziału operacji własnych i partnerskich odpowiednio z 40% i 60% na 50% i 50%, ponieważ przesunięcie realizacji zadań z operacji partnerskich do operacji własnych bez zwiększenia środków na operacje własne mogłoby uniemożliwić lub utrudnić realizację operacji własnych.

Pan Ryszard Kogut podsumowywał tę część spotkania, zwracając uwagę na kwestię terminu kolejnego ogłoszenia konkursu dla partnerów KSOW, które jest planowane w czwartym kwartale bieżącego roku. Odniósł się także do zagadnienia wkładu własnego i jego zawyżania, co jest weryfikowane w trakcie oceny merytorycznej. Podobnie weryfikowane jest oświadczenie o dodatkowych partnerach. Założenie było takie, by umożliwić sieciowanie w ramach operacji partnerskich, jednak teoria może różnić się z praktyką.

Pan Piotr Kobiela z Jednostki Regionalnej województwa opolskiego nawiązując do wypowiedzi Pani Beaty Frydel zgodził się z propozycją przedmówczyni i dodał, że w ramach projektów własnych mogłyby być realizowane projekty partnerskie i byłaby to szansa dla tych małych stowarzyszeń, które nie potrafią pisać wniosków.

Pani Anna Dybowska zwróciła uwagę na fakt, że beneficjenci, którzy nie mają doświadczenia w realizowaniu projektów, nie mają środków lub nie mają wkładu własnego, a mają pomysły, mogliby te pomysły realizować poprzez projekt własny jednostki, co byłoby dla nich dużym ułatwieniem. Projekty własne nie muszą być bowiem tylko realizacją pomysłów urzędników czy urzędów marszałkowskich lub WODR-ów czy doradców ośrodków. Warto byłoby przyjąć inny punkt widzenia i potraktować projekty własne jako projekty dla partnerów KSOW.

Pan Ryszard Kogut odniósł się do podjętego tematu i zaznaczył, że projekty własne dają możliwość włączania partnerów KSOW, natomiast typowe operacje partnerskie są wybierane w ramach konkursu, czy nawet sama idea zorganizowania konkursu, jest taka, by partner, który ma pomysł na realizację operacji w ramach działań KSOW, mógł zrealizować swoją ideę samodzielnie.

Pani Aneta Gajger zwróciła uwagę na kwestię sieciowania i współpracy w ramach projektów, zauważając, że partnerstwo jest często po to nawiązywane, by w konkursie otrzymać dodatkowe punkty. Podzieliła się także swoją negatywną opinią na temat wykorzystania wkładu własnego partnerów w projektach oraz na temat zawyżania wartości operacji i realizacji wskaźników.

Pani Magdalena Doniec podkreśliła, że zainteresowanie konkursem jest, tylko niestety nie ze strony tych, których działania byłyby oddolne. W poprzednim okresie programowania,

w sytuacji, kiedy projekty dla partnerów realizowane były przez JR i JC KSOW, organizowano różne szkolenia dla gospodarstw agroturystycznych, dla rolników, dla sołtysów, dla kół gospodyń wiejskich. W obecnym okresie programowania żadna z tego typu organizacji nie składa projektu i zapewne nie złoży. Podawanym powodem jest skomplikowana procedura, duża ilość dokumentów i problemy z rozliczeniem. Projekty są zaś składane przez podmioty, których motywacją jest znalezienie źródła dochodów, a to jest już dalekie od idei sieciowania.

Pan Krzysztof Kwatera – powiedział, że nie jest zwolennikiem żeby zwiększać środki na projekty własne ale upraszczać dokumenty konkursowe. Dodał, że niekoniecznie dobrym rozwiązaniem byłoby przygotowywanie projektów przez pracowników KSOW, gdyż zamiast uczyć i zachęcać organizacje do aktywności, KSOW będzie po prostu wypełniał wnioski. Właściwym kierunkiem jest uproszczenie oraz dyskusja bazująca na doświadczeniach z innych programów – np. z RPO.

Pani Magdalena Sobina zaznaczyła, że podejmowanych jest mnóstwo działań by zachęcać partnerów do realizacji swoich pomysłów, problemem są jednak bariery, z którymi trzeba się zmierzyć z nowym okresie programowania.

Pan Krzysztof Kwatera zwrócił uwagę, że należy podjąć próbę uproszczenia programu, niektóre rozwiązania wdrażać już teraz, bo jeszcze zostały prawie cztery lata działań w ramach perspektywy 2014-2020. Oczywiście już teraz trzeba przeprowadzać pilotaże, zbierać doświadczenia, by wejść w nową perspektywę z gotowymi rozwiązaniami.

Pani Aneta Gajger odniosła się do kwestii projektów partnerów, które nie powinny być realizowane jako projekty własne jednostek regionalnych, nie powinno również się zdarzać tak, że firmy komercyjne czerpią zyski realizując projekty w ramach KSOW, bo nie temu ma służyć sieć. Odkąd odbywają się konkursy, toczy się dyskusja o zmianach, padają propozycje rozwiązań, jednak efekt jest taki, że po raz kolejny pojawia się temat zmian koniecznych do wprowadzenia. Patrząc na doświadczenia KSOW w poprzedniej perspektywie, na ciekawe projekty, którymi można było się w wielu miejscach pochwalić, należy tylko z optymizmem patrzeć w przyszłość i dobrze wydatkować środki, wprowadzać rozwiązania służące łatwiejszej realizacji projektów, żeby partnerzy nie odchodzili i nie rezygnowali ze swoich pomysłów. Dzisiaj samorząd województwa jest beneficjentem pomocy technicznej i odpowiada zgodnie z przepisami prawa, za nieprawidłowe wydatkowanie, za każdą złotówkę, przed agencją i przed wojewodą, więc wprowadzenie ryczałtu raczej nie nastąpi. Wspomniała także, że zgłaszała i wnosiła zmianę do ustawy o finansowaniu wspólnej polityki rolnej, żeby wprowadzić dla partnerów KSOW, szczególnie dla tych mniejszych możliwość wyprzedzającego finansowania, tak, żeby nie musieli wykładać swoich środków. Niestety ta zmiana nie została zaakceptowana.

Pan Krzysztof Kwatera zaznaczył, że jakość projektów zależy wyłącznie od kryteriów. Nie można jednych podmiotów wykluczać, a drugich nie wykluczać. Oczywiście, że na rynku funkcjonują firmy, które wyspecjalizowały się w wyszukiwaniu możliwości pozyskiwania środków na projekty i biorą udział w konkursie. Jeżeli kryteria są łatwe do spełnienia to też łatwo jest zdobyć środki. Nie powinno się jednak sztucznie nikogo wykluczać. Zwrócił także uwagę na unijne podejście, które jest dość jasno prezentowane – liczą się efekty a nie rozliczenia kosztów. Jest jednak pewna rozbieżność między głosem płynącym z Brukseli,

a działaniami podejmowanymi w Polsce. Należy jednak szukać rozwiązań, uproszczeń i zadbać o odpowiednie kryteria.

Pan Ryszard Kogut podsumował dyskusję. Zaznaczył, że KSOW funkcjonuje w ramach pomocy technicznej i koszty są zwracane na zasadzie refundacji poniesionych kosztów, tak jak to zostało zapisane w zaakceptowanym przez Komisję Europejską dokumencie PROW 2014-2020. Oczywiście należy wprowadzić duże uproszczenie w ramach nowej perspektywy, jeśli chodzi o propozycje KE i rozliczać z efektów działań. Należy pamiętać, iż dotychczas (perspektywy poprzednie i obecna) Komisja Europejska kładzie szczególnie duży nacisk na zgodność, a zgodność przekłada się na przepisy (które są również konstruowane na poziomie krajowym), tj. warunki i kryteria, które następnie muszą być kontrolowane. Zaznaczył, że jeżeli znajdzie faktycznie taka potrzeba, to zorganizowany zostanie warsztat dotyczący przygotowania dokumentacji konkursowej.

Pan Paweł Krzeczunowicz wspominał o spotkaniu z jednostkami regionalnymi planowanym na lipiec, którego część poświęcona może zostać dyskusji na temat konkursu dla Partnerów KSOW. Odniósł się do zeszłorocznego spotkania i wypracowanych na nim uwag, które zostały następnie wysłane do instytucji zarządzającej.

Pan Ryszard Kogut podkreślił, że resort analizuje uwagi do dokumentacji konkursowej, prowadzi spotkania z Jednostką Centralną KSOW, wyjaśnia co jest możliwe do wprowadzenia, a co nie. Zaznaczył, że MRiRW jest otwarte na dyskusję, poszukiwania uproszczeń.

Ad 6. Zgodnie z porządkiem obrad **Pan Dyrektor Krzeczunowicz** przedstawił zagadnienia związane z procedurą zgłaszania uczestników do udziału w wydarzeniach ESROW, zasady jego finansowania i rozliczania oraz sprawozdawczość z wydarzeń. Zarówno Punkt Kontaktowy Europejskiej Sieci jak i sieć EIP-AGRI organizują dużo różnego rodzaju spotkań. Zależy nam na tym, aby jak najwięcej ludzi z Polski mogło w nich uczestniczyć, także aby prezentować to, co jest robione w Polsce. Jeżeli chodzi o wydarzenia europejskiej sieci, proszę to traktować dość szeroko: to nie muszą być jedynie wydarzenia organizowane przez ENRD, ale to może być wydarzenie w tematyce istotnej dla sieci (np. smart village). W listopadzie tego roku odbędzie się spotkanie Europejskiego Parlamentu Wiejskiego, gdzie zamierzamy wspierać udział z Polski. Co roku są spotkania LINC dla Leadera, tutaj też wspieramy udział partnerów w tych spotkaniach. Jeżeli chodzi o samą procedurę, ma ona służyć szerokiemu informowaniu przez JC KSOW, że jakieś wydarzenie będzie miało miejsce; ewentualne współfinansowanie kosztów wyjazdu i zakwaterowania partnera przez JC KSOW; udzielaniu informacji o udziale przedstawicieli sieci wsparcia w wydarzeniach. Jeżeli znajdzie taka potrzeba, to JC KSOW zaplanuje i przeprowadzi w tym celu operacje własne. Dla nas jest ważne, aby ci, którzy uczestniczą w europejskich spotkaniach, dzielili się swoimi doświadczeniami. Chodzi nie tylko o zamieszczaniu informacji na portalu KSOW. Jednostka centralna chciałaby, żeby ci, którzy wyjeżdżają na różne wydarzenia i omawiają różne tematy, mieli możliwość spotkania się w kraju z podmiotami zainteresowanymi tymi że tematami. Rozszerzy to grono osób, które mogą na jakiś temat się dowiedzieć czy wypowiedzieć, mimo barier finansowych, językowych lub czasowych uniemożliwiających bezpośredni udział w europejskim wydarzeniu. Dyrektor Krzeczunowicz poinformował, że w najbliższym czasie

razem z instytucją zarządzającą procedura zostanie opracowana i udostępniona jednostkom wsparcia sieci, żeby w jak najszerszy sposób korzystać z tego, co nam proponuje europejska sieć oraz żeby inni też mogli być w to włączeni.

Pan Dyrektor Kogut nawiązując do wypowiedzi Pana Krzeczunowicza podkreślił, że instytucji zarządzającej zależy żeby wszystkie zainteresowane osoby mogły skorzystać z informacji, które są omawiane podczas wydarzeń organizowanych Europejską sieć. Dodał również, że instytucji zarządzającej zależy, aby na portalu KSOW był zamieszczony harmonogram wydarzeń organizowanych przez Europejską sieć z wyprzedzeniem. Ponadto żeby była informacja kto na dane wydarzenie pojechał oraz informacja/relacja z udziału w wydarzeniu, żeby wszyscy zainteresowani mogli się zapoznać z omawianymi tematami, wnioskami ze spotkań i mogli je wykorzystać w krajowej sieci. Zaproponował również by kaskadowe szkolenia, przez uczestników wydarzeń organizowanych przez Europejską sieć (wyjazdy studyjne, szkolenia, warsztaty), były organizowane również w kraju. W kwestii finansowania wyjazdów Pan dyrektor poinformował, że w budżecie środki na sfinansowanie takich wyjazdów są zabezpieczone.

Następnie zabrał głos **Pan Kwatera**, który nawiązując do kwestii dzielenia się informacjami z wydarzeń organizowanych przez Europejską sieć zaproponował, żeby nie organizować spotkań po poszczególnych wyjazdach ale zapraszać osoby uczestniczące w tych wydarzeniach na spotkania, konferencje organizowane w kraju w ramach danego tematu. Kontynuując powiedział, że na stronie ENRD jest zakładka z planowanymi zdarzeniami i jest ich bardzo dużo. Dlatego dobrze by było gdyby była grupa osób/ekspertów, którzy by mogli w tych wydarzeniach uczestniczyć i gdybyśmy mogli z tych spotkań korzystać.

Ad 7 Zgodnie z porządkiem obrad **Pan Ryszard Kogut** przedstawił informacje z XI posiedzenia Grupy Sterującej ds. Europejskich Sieci Obszarów Wiejskich, w której uczestniczył. Poinformował, że celem spotkania było omówienie planowanych i ostatnich działań europejskich sieci obszarów wiejskich, jak również podsumowanie wyników spotkania poświęconego X rocznicy sieci oraz wnioski płynące z tego spotkania. W ramach grupy sterującej zostały przedstawione również kolejne kroki, jeśli chodzi o samoocenę Sieci Obszarów Wiejskich i wymiana pomysłów na działania Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich w następnym roku. Poinformował również, że za organizację spotkania, poświęconego X rocznicy sieci odpowiedzialna była Jednostka Centralna KSOW, dodał że wartością dodaną tego spotkania była możliwość wymiany doświadczeń i pomysłów pomiędzy różnymi osobami, grupami, ponieważ w ramach tej X rocznicy, byli zaproszeni różni interesariusze tej sieci. Nie tylko warstwa instytucjonalna, ale też między innymi partnerzy, różnego rodzaju związki, jak również inne podmioty, które chcą działać na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich. Pan Dyrektor kontynuując relację z XI posiedzenia Grupy Sterującej ds. Europejskich Sieci Obszarów Wiejskich przedstawił wnioski z wydarzenia jakim była X rocznica Sieci. W dalszej wypowiedzi poinformował, że w ramach XI posiedzenia Grupy Sterującej ds. ESOW odbyły się dwie tury interaktywnych warsztatów w podziale na 3 grupy w kontekście zadań Sieci od połowy 2019 r. do połowy 2020 r. tj.: wsparcie w celu efektywnego i uproszczonego wdrażania Programu; wsparcie krajowych sieci obszarów wiejskich; LEADER; Inteligentne wioski; biogospodarka i działania klimatyczne oraz podejście do rewitalizacji obszarów wiejskich (włączenie społeczne). W dalszej części wypowiedzi Pan

dyrektor przedstawił wnioski z poszczególnych warsztatów tematycznych oraz omówił kolejne kroki, jeśli chodzi o samoocenę Sieci Obszarów Wiejskich. Na zakończenie Pan dyrektor przedstawił wnioski dla polskiej sieci, którymi są:

- Grupa Robocza ds. KSOW powinna zastanowić się i zaproponować rozwiązanie dot. prezentowania przez uczestników biorących udział w wydarzeniach na poziomie unijnym (konferencjach, seminariach, warsztatach, itp.) sposób prezentowania najistotniejszych informacji na poziomie krajowym / regionalnym (konferencje, seminaria, warsztaty kaskadowe).
- Grupa Robocza ds. KSOW powinna podjąć dyskusję w zakresie tematów (biorąc również pod uwagę tematy poruszane na poziomie unijnym) jakie powinien przede wszystkim realizować KSOW w latach kolejnych oraz formę realizowanych projektów (w tym sposób komunikacji) by dotrzeć w najwłaściwszy sposób do odbiorców.
- Przeprowadzić w 2019 r. samoocenę KSOW w oparciu o opracowaną ankietę

Ad 8. W dalszej części posiedzenia **Pan Dyrektor Ryszard Kogut** przedstawił propozycję formularza samooceny KSOW. Projekt ankiety samooceny został przygotowany przez IZ, MRiRW i skonsultowany z JC KSOW. Ankieta będzie składać się z trzech formularzy. Pierwszy formularz ankiety będzie rozesłany do podmiotów tworzących strukturę Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich KSOW - Jednostki Centralnej KSOW, jednostek regionalnych, WODR-ów oraz członków Grupy Roboczej ds. KSOW. Celem tej ankiety jest dokonanie samooceny istniejącego stanu i wyciągnięcie wniosków dotyczących nowej perspektywy finansowej. W propozycji ankiety jest kilka pytań – *Jak oceniasz obecną strukturę instytucjonalną KSOW?*, *Jak oceniasz komunikację i współpracę z IZ KSOW/ JC KSOW/ „centralą SIR”/ Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, Jednostkami Regionalnymi KSOW?*. Kolejne pytania dotyczą wskazania działań dodatkowych, których realizację należałoby kontynuować w nowym okresie programowania (2021-2027) oraz zaproponowania innych, nowych działań. Następne pytania: *Czy logika interwencji (przypisanie celów KSOW do działań) jest czytelna?*, *Czy priorytety PROW są czytelne?*- odpowiedzi na te pytania będą miały wpływ na kształt Planu Działania, który opisuje całą strukturę wdrażania działań KSOW. Kolejne ważne pytania – *Jak oceniasz konkurs dla partnerów KSOW?*, *Czy widzisz potrzebę dokonania zmian w zasadach tego konkursu? Jeśli nie konkurs to, co?* Te pytania dotyczą nowej perspektywy finansowej. Kolejne pytania dotyczą oceny szkoleń organizowanych przez IZ KSOW- *czy uczestniczyłeś w szkoleniach?, jak je oceniasz?, jakiej tematyki szkoleń oczekujesz?* Tutaj też chcielibyśmy zapytać *Co Państwo rozumieją w ogóle pod pojęciem „sieciowanie”?* – jest to pytanie otwarte oraz *Kto zdaniem Państwa powinien być partnerem KSOW, jak go definiować?* Kolejne pytania dotyczą oceny pracy Grupy Roboczej ds. KSOW oraz poszczególnych grup tematycznych.

Kolejna ankieta zostanie skierowana do partnerów i będzie zawierała min. pytania: *Skąd partner dowiedział się o istnieniu KSOW?*- czyli skąd czerpie informacje, z jakich źródeł. *Dlaczego postanowił zostać partnerem KSOW?* Dlaczego w ogóle składa wniosek, czy faktycznie kieruje się interesem, który wynika z Planu Działania, czyli działań opisanych w Planie Działania KSOW. Jaką wartość dodaną ma dla niego bycie partnerem KSOW. Skąd czerpie informacje na temat KSOW-u, czy ma problemy z dotarciem do informacji dotyczącej

KSOW-u, w tym między innymi w zakresie organizowanych konkursów. Następne pytania - *Jak partner KSOW ocenia obecnie funkcjonujący portal KSOW? Jak jest oceniana przez partnerów KSOW obecna struktura instytucjonalna?* Kolejne pytania dotyczą oceny komunikacji i współpracy z IZ, JC KSOW, Jednostkami Regionalnymi. Ostatnie pytania dotyczą już strictly konkursu dla partnerów KSOW: *Jak ocenia konkurs?, Które z tematów są najbardziej interesujące? Jaka jest propozycja innych tematów (na nowy okres programowania?) Czy uczestniczył w szkoleniu dla partnerów KSOW? Jak ocenia, czy te szkolenia są interesujące i jakich tematów brakuje na tych szkoleniach? Jak partner KSOW rozumie „sieciowanie”?* Na koniec ankiety pytanie dotyczy wyjaśnienia definicji „Partnera KSOW.”

Ostatni przedstawiony przez Dyrektora Koguta projekt ankiety zostanie skierowany do odbiorców operacji/grupy docelowej, czyli do podmiotów, które biorą już udział w operacjach realizowanych przez partnerów ale także realizowanych w ramach operacji własnych z prośbą o odpowiedzi na następujące pytania: *Skąd dowiedziałeś się o projekcie? Jak oceniasz projekt? Ile razy brała dana osoba udział w projekcie realizowanym z KSOW-u? Czy wykorzystuje zdobytą wiedzę/ informacje? Czy chciałby wziąć udział w innym projekcie realizowanym z KSOW-u? Jakie tematy przedsięwzięć go głównie interesowały? Czy chciałby sam zrealizować operację, jako partner KSOW?* Te wszystkie pytania w ramach trzech ankiet służą uzyskaniu odpowiedzi o kształt krajowego KSOW-u.

Na zakończenie swojej wypowiedzi Dyrektor Kogut omówił kwestie organizacyjne związane z przekazaniem tych ankiet do podmiotów, do których ankiety są skierowane.

Ad 9. Kolejnym punktem porządku obrad była dyskusja dotycząca propozycji tematów operacji własnych do realizacji w kolejnych latach z uwzględnieniem istotnych potrzeb obszarów wiejskich.

Pan Dyrektor Kogut rozpoczynając dyskusję dotyczącą propozycji tematów operacji własnych do realizacji w kolejnych latach nawiązał do wypowiedzi Pana Ministra Zarudzkiego, podczas słowa wstępnego do uczestników spotkania, dotyczącej projektu strategii zrównoważonego rozwoju. Powiedział, że należy ukierunkować tematy przyszłych operacji własnych które będą wspierać wdrażanie działań określonych w strategii oraz z uwzględnieniem tematów realizowanych na poziomie unijnym, ponieważ KSOW jest forpcztą dla strategii zrównoważonego rozwoju. Jeśli chodzi o zagadnienia poruszane na szczeblu unijnym, to Pan Kwatera potwierdzi, że takim głównym tematem, który często się pojawia, jest biogospodarka i inteligentne wioski. I też może warto by było się w kolejnych latach, jeśli chodzi o operacje własne, spróbować zmierzyć się z tematami dotyczącymi biogospodarki. Zagadnienie dotyczące biogospodarki, znajduje się również w strategii zrównoważonego rozwoju i byłibyśmy tutaj takim jakby prekursorem tych rozwiązań, jakie mogłyby być realizowane w ramach tego działania. Kolejne trzecie zagadnienie, które jest często poruszane na poziomie unijnym, to jest zagadnienie włączenia społecznego. Dotyczy to włączenia społecznego zarówno ludzi starszych, jak również młodzieży. Bo wiąże się to z depopulacją obszarów wiejskich i nie dotyczy tylko Polski. Jeździmy po Polsce to też widzimy, że polska wieś czy obszary wiejskie się wyludniają i tutaj też takie działania ukierunkowane na ten aspekt byłyby celowe. Nie chodzi o to, żeby te osoby pracowały

w rolnictwie, ale chodzi o to, żeby zamieszkiwały obszary wiejskie i realizowały działalność polegającą na służeniu osobom, które mieszkają na obszarach wiejskich. Jeszcze wracając do strategii zrównoważonego rozwoju, to pojawia się w niej zagadnienie krótkich łańcuchów dostaw, temat który często pojawiają w operacjach partnerskich. I też by nam zależało, żeby takie tematy Państwo rozważyli, jeśli chodzi o realizację operacji własnych. Też bym proponował w ogóle przegląd tych operacji, które Państwo dotychczas realizowali, bo może już część tematów była realizowanych i nie ma potrzeby ich powtarzać. Kolejne zagadnienie, które też mi się tutaj nasuwa, to jest jakość i bezpieczeństwo żywności. Rozwijanie innowacyjności i cyfryzacji na obszarach wiejskich. Rozwój infrastruktury społecznej – zagadnienie bardzo szerokie, także tutaj może powstać bardzo dużo ciekawych projektów. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów ekologicznych czy kulturowych na obszarach wiejskich. Generalnie też duży nacisk jest kładziony na kwestie dotyczące zielonej gospodarki, o czym też już wcześniej wspominał Pan Dyrektor Krzeczunowicz, też w kontekście nowej perspektywy finansowej. Także dobrze by było, żeby już KSOW wychodził z tymi pomysłami i pokazywał, jakie projekty mogą być realizowane w ramach właśnie zielonej gospodarki. Istotny temat z punktu widzenia Polski, ale również całej Europy, jeśli chodzi o gospodarkę wodną, czyli oszczędne zarządzanie zasobami wodnymi, korzystanie, zatrzymywanie deszczówki, mała retencja. Zatem jest wiele ciekawych tematów i chciałbym Państwa właśnie na te tematy ukierunkować. Zapraszam Państwa, do zapoznania się ze strategią zrównoważonego rozwoju, tam te działania są bardziej szczegółowo opisane. Strategia jest zamieszczona na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pan Kwatera odnosząc się do tematów, które powinny być realizowane w ramach KSOW powiedział, że również ważnym zagadnieniem co biogospodarka jest kwestia energetyki i jak obszary wiejskie mogłyby się włączyć w politykę energetyczną. Zdaniem Pana Kwatery wieś powinna szukać swojej szansy w tym obszarze. Dodał, że są w Europie całe wioski niezależne energetycznie i sobie radzą i trzeba na pewno to pokazywać. Następną ważną kwestią jest problem wykluczenia oraz smart village.

W dalszej części dyskusji **Pan Paweł Krzeczunowicz** przedstawił propozycję, aby w kolejnych konkursach na operacje partnerskie odstąpić od operacji partnerskich na rzecz Działania 5 – *Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”*, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy – za względu na to, że ostatni nabór do Działania „Współpraca” odbędzie się w roku 2019.

Pod koniec dyskusji **Dyrektor Kogut** zachęcił uczestników spotkania do korzystania z portalu Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich gdzie znajdują się m.in. informacje oraz materiały dotyczące inteligentnych wiosek, biogospodarki. Część materiałów jest już przetłumaczona na język polski a inne, zgodnie z ustaleniami z Panem Dyrektorem Krzeczunowiczem, najciekawsze artykuły, będą przetłumaczone na język polski a następnie zamieszczone na portalu KSOW. Dyrektor Kogut zachęcił do odwiedzania portalu oraz poinformował o ciekawych publikacjach na portalu partnerów KSOW.

Ad 10. Ostatnim punktem posiedzenia były wolne wnioski, sprawy różne. Podsumowanie i zakończenie posiedzenia. Pan Ryszard Kogut spytał zebranych, czy są pytania.

Głos zabrała **Pani Magdalena Doniec** i spytała kiedy będzie wprowadzona zmiana w podręczniku kwalifikowalności dotyczącym refundacji kosztów w przypadku mniejszej liczby osób uczestniczących w zdarzeniu niż zaplanowana, w związku z ustaleniami ze spotkania dotyczącym rozliczania pomocy technicznej.

Pan Ryszard Kogut poinformował, że Podręcznik kwalifikowalności kosztów został zaakceptowany 11 czerwca br. przez Pana Ministra Zarudskiego i w podręczniku zostało doprecyzowane, że w przypadku gdy liczba osób faktycznie uczestniczących w operacji jest mniejsza od liczby osób deklarujących swój udział w operacji o nie więcej niż 15 %, refundacja kosztów następuje w wysokości wynikającej z liczby osób deklarujących swój udział. Dotyczy to kosztów wyżywienia, noclegu, materiałów biurowych lub materiałów szkoleniowych. Dokument zostanie upubliczniony na stronie internetowej MRiRW i przesłany wszystkim zainteresowanym.

Na zakończenie posiedzenia **Pan Dyrektor Kogut** podziękował Panu Dyrektorowi Krzeczunowiczowi z Jednostki Centralnej KSOW oraz współpracownikom za zorganizowanie posiedzenia oraz zaprosił wszystkich uczestników na obiad.

Podjęte uchwały przez Grupę Roboczą do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w dniu 12 czerwca 2019 r.:

1. **Uchwała nr 40** Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie rocznego sprawozdania z realizacji Planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2018.
2. **Uchwała nr 41** Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie odwołania grupy tematycznej do spraw współpracy i komunikacji w ramach KSOW.
3. **Uchwała nr 42** Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie zmiany uchwały nr 4 Grupy Roboczej do spraw KSOW z dnia 12.10.2015 r. w sprawie powołania grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER oraz uchwały nr 6 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12.10.2015 r. w sprawie powołania grupy tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.
4. **Uchwała nr 43** Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019 w zakresie propozycji nowych operacji wybranych w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów KSOW – Plan operacyjny KSOW na lata 2018-2019.

Wnioski i ustalenia z posiedzenia

- Zaplanowano ogłoszenie konkursu nr 4 dla Partnerów KSOW w IV kwartale 2019 roku.

- Opracowana zostanie procedura zgłaszania uczestników do udziału w wydarzeniach ESROW zawierająca zasady finansowania i rozliczania kosztów oraz sprawozdawczość z wydarzeń.
- Zostanie zmodernizowany Portal KSOW, w celu poprawienia funkcjonalności portalu.
- Zaplanowano spotkanie jednostek wsparcia sieci w celu wypracowania propozycji zmian w dokumentacji konkursowej, spotkanie zaplanowano na lipiec 2019 r.

Załączniki:

1. Lista obecności.
2. Uchwała nr 40 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie rocznego sprawozdania z realizacji Planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2018.
3. Uchwała nr 41 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie odwołania grupy tematycznej do spraw współpracy i komunikacji w ramach KSOW.
4. Uchwała nr 42 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie zmiany uchwały nr 4 Grupy Roboczej do spraw KSOW z dnia 12.10.2015 r. w sprawie powołania grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER oraz uchwały nr 6 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12.10.2015 r. w sprawie powołania grupy tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.
5. Uchwała nr 43 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019 w zakresie propozycji nowych operacji wybranych w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów KSOW – Plan operacyjny KSOW na lata 2018-2019.

Sporządziła: Izabela Komorowska

Izabela Komorowska

Dział KSOW

Sekretarz Grupy Roboczej ds. KSOW

Jednostka Centralna KSOW

Przewodniczący:

PODSEKRETARZ STANU

Ryszard Zarudzki